

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Поєздніка Олександра Володимировича «Соціальна креативність як чинник професійної компетентності майбутніх економістів», подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами.

Зважаючи на складні соціально-економічні виклики, з якими останніми роками зіштовхується наша держава, підготовка молодих перспективних фахівців, котрі спроможні їх прийняти та відповісти – один із важливих пріоритетів подальшого суспільного розвитку. Особливо це питання стає важливим тоді, коли мовиться про економічну сферу, адже вже сьогодні стає зрозуміло, що в умовах швидкоплинних змін на ринку праці, глобалізації та інноваційних технологій, традиційні моделі освіти вже не здатні задовольнити потреби сучасного ринку праці, який вимагає від майбутніх економістів не лише теоретичних знань, але й високого рівня креативності та здатності до соціальної взаємодії. Усе це засвідчує актуальність та важливість дисертаційного дослідження Поєздніка Олександра Володимировича «Соціальна креативність як чинник професійної компетентності майбутніх економістів».

Відзначимо, що соціальна креативність, як важливий складник професійної компетентності, сприяє розвитку гнучкості мислення, здатності до інновацій та адаптації до змін у різних соціальних і професійних контекстах. Вона дає змогу майбутнім економістам ефективно вирішувати складні соціально-економічні проблеми, знаходити нові рішення в умовах невизначеності та складності сучасного світу.

Таким чином, дослідження соціальної креативності як чинника професійної компетентності є надзвичайно важливим для розробки ефективних методів навчання, спрямованих на формування у студентів економічних спеціальностей спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних

для успішної кар'єри в умовах постійних трансформацій соціально-економічного середовища. Розвиток цієї компетентності вимагає інтеграції нових педагогічних підходів і практик, що враховують потреби як академічної спільноти, так і реального сектору економіки.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Узагальнення та висновки, представлені у рецензованій дисертаційній роботі, мають належний науковий рівень обґрунтування. Вибір і застосування методологічних підходів, а також використання широкого спектра наукових джерел, як українських, так і зарубіжних, підтверджують надійність і обґрунтованість викладених концепцій та положень. Структурна послідовність подання матеріалу, його логічна його узгодженість і чіткість, сприяють створенню єдиного наукового дискурсу та підкреслюють міждисциплінарний характер дослідження. Таким чином, представлені в роботі висновки і рекомендації відзначаються достатньою науковою обґрунтованістю і високою рівнем достовірності.

Наукова новизна одержаних результатів. У роботі Олександра Поєздніка вперше виокремлено позитивний вплив соціальної креативності на становлення професійної компетентності майбутнього економіста та визначено її соціально-креативні предиктори: загальний, внутрішньо-особистісний, міжособистісний показники, показники швидкості, оригінальності, гнучкості, розробленості. Автором також розроблено психіагностичний комплекс дослідження соціальної креативності, який був підсилений адаптованим тестом соціальної креативності (за показниками внутрішньо-особистісного та міжособистісного компонентів та за параметрами швидкості, гнучкості, оригінальності та розробленості), а також авторською методикою дослідження рівня сформованості професійної компетентності економіста за показниками ціннісно-мотиваційного, регулятивно-вольового, комунікативно-коопераційного, когнітивного та інформаційно-діяльнісного компонентів. Це не лише дало змогу довести їх

надійність та валідизувати, а й отримати достовірні емпіричні дані, що уможливили виокремлення психологічних корелят соціальної креативності майбутніх економістів, що виявляються у зв'язках її якісних параметрів та змістових компонентів із соціальними якостями темпераменту, рольовою компетентністю, діалогічністю спілкування, емоційним інтелектом та креативністю, соціальним інтелектом, вербальною та емоційною креативністю, комунікативними та організаторськими схильностями. Крім того, у дослідженні розширено уявлення про академічну успішність у студентському віці як чинник актуалізації креативності особистості та вікову динаміку розвитку компонентів креативного потенціалу студентів економічного напрямку підготовки. У дисертації дістала подальшого розвитку система знань про психологічні засоби актуалізації креативного потенціалу особистості майбутнього економіста.

Зазначені автором формулювання новизни є точними та відповідають поставленим завданням й отриманим висновкам. Практична значущість роботи полягає, зокрема, у розробці та впровадженні шляхів та засобів розвитку соціальної креативності майбутніх економістів.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності загалом. Дисертація Посздніка Олександра Володимировича має чітку структуру, представлену вступом, трьома розділами, висновками до них, загальними висновками і списком використаних джерел.

У вступі автором обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка конкретизується у завданнях, визначено об'єкт та предмет, окреслено систему використаних у роботі дослідницьких методів, розкрито наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження.

У першому розділі дослідження розкрито теоретико-методологічні засади феномену соціальної креативності як психологічної проблеми та

розглянуто її з позицій провідного чинника професійної компетентності майбутніх економістів.

У другому розділі дисертації запропоновано комплекс дослідження соціальної креативності як чинника професійної компетентності майбутніх економістів. В його склад увійшли як традиційні методики, так і ті, що були адаптованими у відповідності до завдань роботи (тестом соціальної креативності) чи мали власне авторство (методика дослідження рівня сформованості професійної компетентності економіста).

У третьому розділі Олександр Поєзднік представляє результати впровадження програми розвитку соціальної креативності фахівців економічного профілю, аналізує вікову динаміку соціальних здібностей фахівців галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки через порівняльний аналіз показників соціальної креативності на різних курсах та спеціальностях.

Усі наукові положення, висновки так рекомендації, сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають темі та меті роботи, достатні за обсягом та рівнем репрезентативності емпіричного матеріалу.

Отже, поставлена мета – «виявити психологічні особливості соціальної креативності у структурі професійної компетентності майбутніх економістів» – досягнута.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна праця відповідає паспорту спеціальності, за якою вона подана до захисту. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету.

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні положення та висновки дослідження викладені в 4 наукових працях у фахових виданнях України з психології. Публікації здобувача повною мірою висвітлюють основні наукові положення кваліфікаційної роботи. Порухень академічної доброчесності у

публікаціях автора та дисертації виявлено не було.

В процесі рецензування дисертаційного дослідження Олександра Поєздніка виникло декілька зауважень та пропозицій:

1. У пропонованій автором теоретичній моделі професійної компетентності економіста регулятивно-вольовий компонент, який включає розвиток адаптивних копінг-стратегій та стресостійкості, варто доповнити ще й резильєнтністю, як здатністю справлятися зі складними життєвими подіями та можливістю відновлюватися після пережитих труднощів.

2. В подальших дослідженнях автору варто більше уваги приділити вивченню емоційного інтелекту, як однієї з основних передумов формування та розвитку соціальної креативності та запропонувати конкретні шляхи його розвитку під час навчання у ЗВО.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Поєздніка Олександра Володимировича «Соціальна креативність як чинник професійної компетентності майбутніх економістів» є самостійним та завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконане здобувачем із застосуванням доцільних методів наукового пошуку. Зміст роботи, розкритий у трьох розділах, переконливо ілюструє, що автором досягнуто наміченої мети дослідження та завдань, зазначених у вступі. Робота характеризується єдністю змісту. Результати дослідження підтверджують наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, що виокремлює особистий внесок автора у психологічну науку та практику.

Обсяг дисертації, її структура і оформлення відповідають вимогам передбаченим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 р.), а також постанові Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня

доктора філософії», а її автор – Поезднік Олександр Володимирович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія.

Рецензентка:

доцентка кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету,
кандидатка психологічних наук,
доцентка

Тетяна НАДВИНИЧНА

Підпис *Тетяна Надвична*

Завіряю: *Алла Семиш*

НАЧАЛЬНИК
ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ

